

що сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень та забезпечує стає соціально-економічне зростання територій.

Список використаних джерел

1. Deloitte. Digital Transformation of Public Sector.
2. OECD Digital Government Review.
3. United Nations E-Government Survey.
4. World Bank. Municipal Finance Self-Assessment Tool.
5. Державна служба статистики України: офіційні дані. Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua>

УДК 330.341.4:332.1:004

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ У СТРАТЕГІЯХ СТАЛОГО ТА ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ HUMAN CAPITAL IN THE STRATEGIES OF SUSTAINABLE AND DIGITAL DEVELOPMENT OF TERRITORIES

Уніга Олег Вікторович,

к.е.н., докторант спеціальності (051) «Економіка», факультет бізнесу та права,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна

E-mail: uniga@ukr.net ORCID: 0009-0000-4839-8001

Посилення глобальної конкуренції, швидке поширення інтелектомістких технологій та підвищені вимоги до якості життя зумовлюють потребу регіонів у кадровому потенціалі, спроможному забезпечити інноваційність, екологічну відповідальність і соціальну стійкість. Для українських територій це набуває особливої ваги через демографічні втрати, міграційні дисбаланси та завдання післявоєнного відновлення, що робить людський капітал не лише чинником економічного розвитку, а й основою функціонування соціального середовища, цифрової трансформації та раціонального управління ресурсами.

Досвід багатьох країн світу доводить, що економічна динаміка й здатність територій утримувати конкурентні позиції значною мірою визначаються якістю людського потенціалу – поєднанням знань, навичок,

здоров'я та освітнього потенціалу населення [1]. В українських державних документах це положення також закріплено: у Стратегії людського розвитку [2] наголошено на необхідності створення такого суспільного устрою, який забезпечує громадянам доступ до освіти, медичних послуг і умов для самореалізації. Стратегічні документи розвитку територій дедалі чіткіше включають цілі, пов'язані з формуванням і зміцненням людського капіталу: у стратегіях відновлення Києва та Київської області визначено завдання щодо забезпечення якісної медицини, освіти, соціальних послуг, а також підтримки здорового способу життя й екологічної безпеки [5], що демонструє комплексний підхід до його розуміння – від сфери охорони здоров'я до розвитку інфраструктури.

У сучасному інформаційному суспільстві зростає значення людського капіталу, а його цифрова складова визначає конкурентоспроможність економіки [3]. Попри розвиток ІТ-освіти та електронних сервісів, рівень цифрової трансформації громад залишається низьким: середній бал на початку 2025 року становив 16 зі 100 (для регіонів – 30 зі 100), хоча окремі громади демонструють вищі результати, зокрема Криворізька (62,97), Вінницька (62,75) і Тернопільська (60,35). Водночас спостерігається суттєве зростання цифрової грамотності: понад 80 тис. лікарів і 240 тис. учителів пройшли навчання на платформі «Цифрограм» [4]. Паралельно громади реалізують програми підвищення кваліфікації населення, співпрацюють з ІТ-компаніями та розвивають індустріальні парки (їх уже 85), що створює додаткові передумови для посилення кадрового потенціалу. Зміцнення соціальної інфраструктури внаслідок децентралізації також підтримує розвиток людського капіталу [6], а місцеві стратегії, як у Львові на 2026–2028 рр., акцентують на стійкості, освіті та психологічній підтримці населення.

Щодо цифрового розвитку територій, держпрограми (як-от «Дія.Цифрова громада») надають громадам інструменти для оцінки своїх цифрових ресурсів. Минцифри звітує, що найбільший прогрес у громадах спостерігається в оцифруванні послуг (усі громади досягли ~10 % онлайн-

послуг для бізнесу) та в цифровій грамотності населення [4]. Проте недостатньо розвинені такі напрями, як цифрова інфраструктура (фактично лише ~12 000 населених пунктів України під'єднані до волоконно-оптичних мереж) [4]. Це означає, що для синергії сталого і цифрового розвитку необхідно приділяти увагу й навчанню населення, й оснащенню громад сучасними технологіями одночасно [6].

Отже, людський капітал є важливим ресурсом розвитку українських територій: дослідження доводять, що без його зміцнення неможливі інноваційний та стійкий регіональний розвиток. Стратегії держави й громад дедалі частіше включають цілі щодо підвищення якості освіти, медицини та соціального захисту, проте дані «Індексу цифрової трансформації» вказують, що громадам усе ще бракує технологічних умов і цифрових компетентностей. У підсумку стратегічна увага до традиційних складових людського капіталу (освіта, здоров'я) та його цифрового виміру (ІКТ-навички, цифрова грамотність) залишається вирішальною передумовою довгострокової стійкості територій.

Список використаних джерел:

1. Павліха Н. В., Цимбалюк І. О., Уніга О. В., Коцан Л. М., Савчук А. Ю. Економіка добробуту: регулювання доходів населення та розвиток ринку праці [Текст] : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 212 с.
2. Україна. Президент. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року “Про Стратегію людського розвитку”: Указ Президента України від 2 червня 2021 р. № 225/2021. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225/2021>
3. Мельничук В. Е., Бояринова К. О. Цифровізація розвитку людського капіталу. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2023. № 25. С. 21–25/
4. Цифровізація регіонів і громад: перші вимірювання 2025 року. *Міністерство цифрової трансформації України*. 2025. 13 травня. URL: <https://surl.li/ggnxfk>
5. Кожем'якіна С., Шабранська Н. Цілі розвитку людського

капіталу в стратегіях розвитку та відновлення Києва і Київської області. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-59>

6. Цимбалюк І., Хомюк Н., Цимбалюк С. Інклюзивний розвиток ІТ-сфери в Україні як можливість залучення соціально вразливих груп до цифрової економіки. *Економіка та суспільство*. 2025. 75. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-36>

УДК: 330.43:352

**ФОРСАЙТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОГНОЗУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ
FORESIGHT AS A TOOL FOR FORECASTING SOCIO-ECONOMIC PROCESSES IN TERRITORIAL COMMUNITIES**

Хилько Іван Іванович, старший викладач кафедри економічної кібернетики, комп'ютерних наук та інформаційних технологій,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

Khylko Ivan Ivanovich, senior lecturer at the department of economic cybernetics, computer science, and information technology, Mykolaiv national agrarian university, Mykolaiv, Ukraine

hilko@mnaeu.edu.ua,

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-7983-8276>

У сучасному світі, де соціально-економічні умови змінюються з неймовірною швидкістю, прогнозування стає ключовим інструментом управління для територіальних громад. Активне застосування методології форсайту сприяє не лише розумінню трендів, але й формуванню стратегії розвитку, спрямованої на сталий економічний, соціальний та екологічний прогрес. Поняття «форсайт» розглядається як інструмент стратегічного планування, спрямований на прогнозування майбутніх тенденцій та визначення довгострокових пріоритетів, що дозволяє враховувати динамічні зміни у суспільстві, науці й технологіях. Згуровський М. З. і Панкратова Н. Д. [2] досліджували основні проблеми стратегічного планування та розробляли методи прогнозування для ухвалення рішень, орієнтованих на майбутнє. Малицький Б. А., Попович О. С. та Онопрієнко М. В. [3]